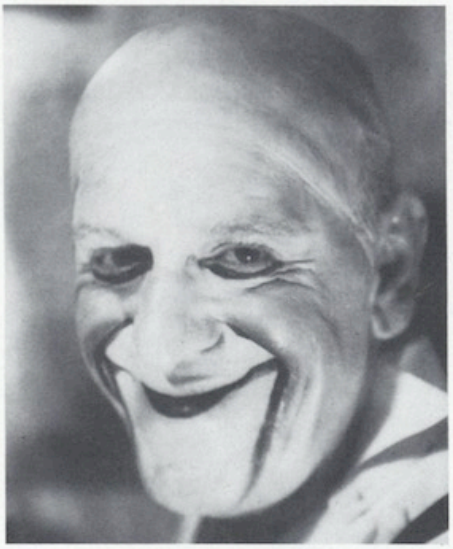
Umbo: een gelukkig kind in de fotografie

De zich UMBO noemende fotograaf heet van huis uit Otto Umbehr. Hij is een van die wonderlijke kunstenaars die altijd in de marge van het officiële kunstgebeuren blijven werken en zonder al te grote ambities om carrière te maken in de vergetelheid dreigen te raken. Dat zou met UMBO ook gebeurd zijn, want hij bekommerde zich al niet meer om zijn werk als fotograaf in de periode 1925-1933, toen hij volop actief was en zoals nu blijkt zijn beste foto's heeft gemaakt.

Het waren roerige jaren waarin de fotografie een onstuimige ontwikkeling doormaakte en uitgroeide tot een zelfstandig medium, dat in publikaties als 'foto-auge' en 'Es kommt der Neue Fotograf!' voor het eerst op treffende wijze gekarakteriseerd zou worden als een eigen wijze van zien, in beschouwingen die opvielen door een zakelijke en analyserende aanpak.

Otto Umbehr, geboren 1902 in Düsseldorf, had al een heel leven achter de rug toen hij door toedoen van Paul Citroen leerde fotograferen en portretfotograaf werd. Hij was al van alles geweest: vagabond, toneelspeler, pottenbakker, mijnwerker, clown, student aan het befaamde Bauhaus in Weimar, waar hij de lessen van Johannes Itten in diens 'Vorkurs' volgde, later nog schilder en assistent-regisseur, bovendien werkzaam in een atelier voor toegepaste kunst en maker van een aantal opvallende fotomontages, zoals 'Der rasende Reporter' (Egon Erwin Kisch), die Walter Ruttmann gebruikte voor zijn documentaire film 'Berlin, die Sinfonie einer Grossstadt'.

Otto Umbehr behield zijn rusteloosheid ook toen hij nader met de fotografie kennismaakte. In 1928 wordt hij fotojournalist en hij is dan een aantal jaren werkzaam in dienst van het fotopersbureau Dephot in Berlijn. In die tijd ontstaan opvallende reportages over het leven van circusartiesten, een fotoreeks over de befaamde clown Grock en enkele merkwaardige opnamen van steden bij nacht. 'Ich habe es gesehen, ich habe is erlebt, ich habe es festgehalten'. Het is in het kort zijn credo als fotograaf, dat deze geboren experimentator op het lijf geschreven is. Er zijn veel duistere plekken in zijn leven. Er is veel van zijn werk verloren gegaan. Maar dit zijn de jaren van de herontdekte fotografie en het kon niet uitblijven dat daar ook het werk van UMBO bij zou zijn. En gelukkig leeft hij nog en kan hij het nog meemaken. In Hannover, waar Otto Umbehr zich na de oorlog vestigde, was deze zomer in het nieuwe museum voor moderne kunst (Sammlung Sprengler) een overzicht te zien van zijn fotografie uit de periode 1925-1933. Een andere keuze uit zijn werk is in december en januari te zien in Galerie Rudolf Kicken te Keulen.

Rudolf Kicken is in belangrijke mate bij de herontdekking van UMBO's werk betrokken geweest. Zijn speurtocht naar de her en der verspreide foto's heeft geleid tot een ensemble van circa tachtig foto's, die een goed beeld geven van de boeiende fotograaf die Otto Umbehr was. Een man die letterlijk op grote hoogte fotografeerde, vanuit een verrassend perspectief, strevend naar surreële effecten in opnamen van ,,geheimzinnige'' straten, maar die het ongewone ook heel dicht bij de grond wist te bereiken, in foto's van poppen die het ''Träumende'' noemde. Veel is er in het werk van UMBO dat de geest van de tijd verraadt. Hij was zeker geen baanbreker. Maar wie was dat wel in die tijd van zich overal manifesterende verwondering over de opzienbarende dingen die je met de camera en de fotografie kon doen.

Na de oorlog was Otto Umbehr vooral actief als docent fotografie. Als fotograaf heeft hij het nu wel gezien. Hij wil zich niet herhalen. In het vraaggesprek dat Georg Reinhardt met hem had voor de catalogus, een voortreffelijk gedocumenteerd boek, zegt UMBO: ,,Bei mir werden Sie einfach sehen, dass es einfach nur den 'Stil der Komposition' gibt, denn man kan nicht sagen, dass es einen UMBO-Stil gibt. Ich bin eigentlich fast ein statischer Fotograf, der sein Bild immer komponiert, während andere Fotografen oft einfach nur 'hinhalten'.'' Een kind in de fotografie. Een zondagskind. Zijn naam luidt UMBO.

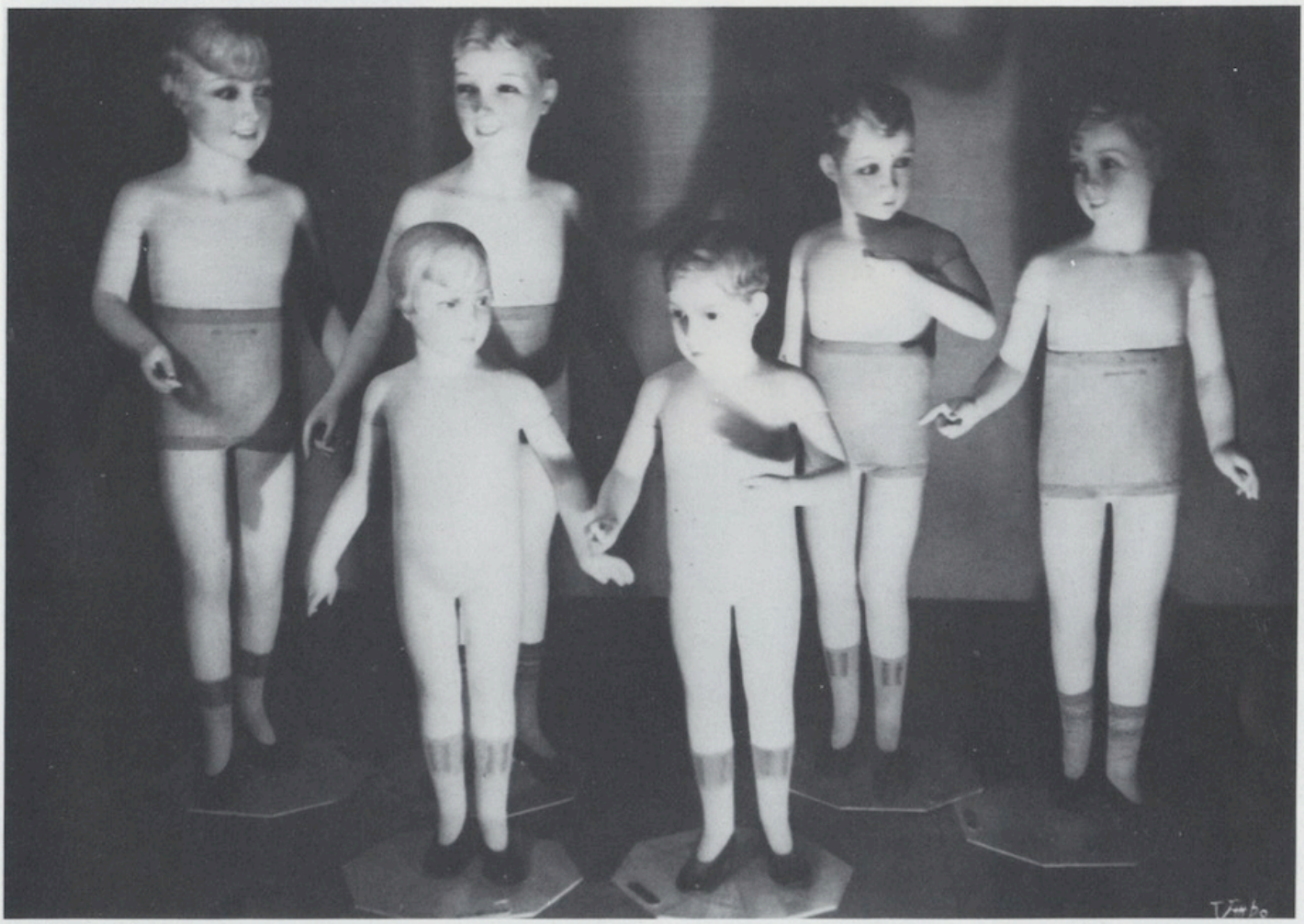
WILLEM K. COUMANS

André Derain im Atelier 1928

Balletprobe 1929

Die Kinder 1928/29

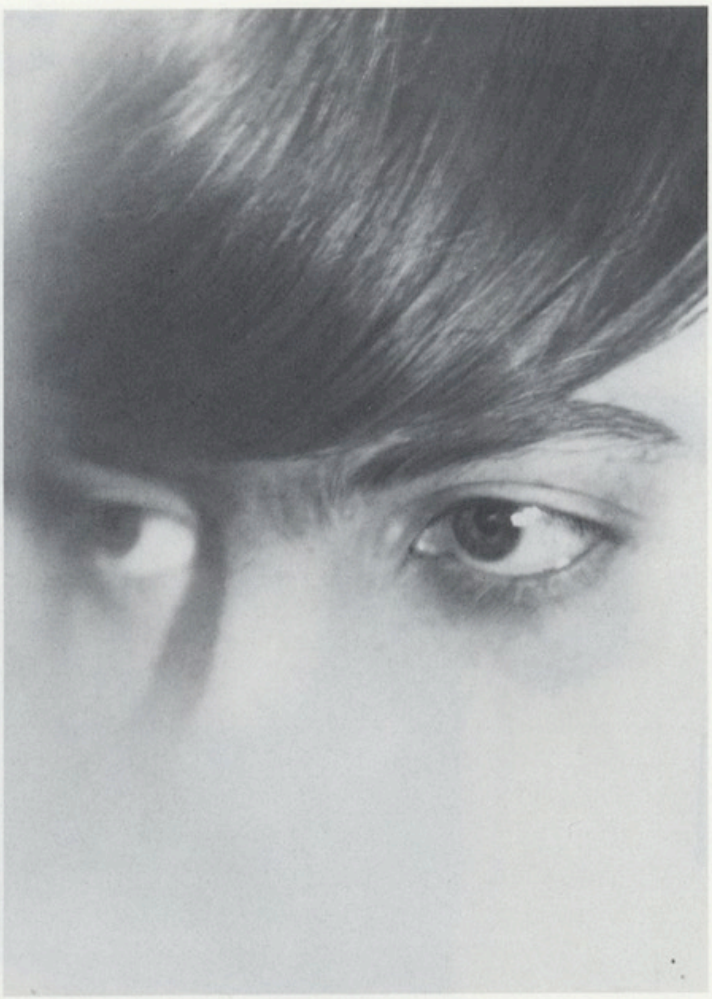
Die Kinder 1928|29

Pantoffeln 1928/29

Lores Augen 1926/27

Rut Sonne 1926/27

Berliner Kaufhaus 1929

Träumende 1928/29

Die Diseuse Marga Lion ca 1928

Rut Maske (Die Larve) 1927